

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● № 27 (3579) ●

● ЧАЦВЕР, 16 ЖНІЎНЯ, 2018

ВЫДАННЕ “ГОЛАС РАДЗІМЫ” ЧЫТАЙЦЕ НА ПАРТАЛЕ ZVIAZDA.BY

Там, дзе чакаюць нас і любяць
Стар. 3

Жывапіс белых дарог
Стар. 4

Генрых Трацяк сустракае гасцей
Стар. 7

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Так сышліся Асобы

У мінскім Доме прэсы збіраліся разам людзі, пра якіх можна сказаць: на такіх – таленавітых, разумных, працавітых – зямля трымаецца

Удзельнікі прэс-прэзентацыі з кнігамі, што выйшлі ў серыі “Асобы”

Іван Ждановіч

Спачатку й не верылася, што пасярод лета вядомыя асобы збяруцца разам. Будуць усміхацца нам. Расказаць пра сябе, адказаць на пытанні. Паціскаць рукі ды раздаваць аўтографы на шыкоўных, у цвёрдых вокладках кніжках, ім прысвечаных. А наклады ў кніг, пагартаў я іх на стале, невялічкія: ад 500 да 1500 асобнікаў... Элітныя кнігі.

Які самі асобы, якім яны прысвечаны. Сціплым журналістам пад аўтографы кніг не хапіла: не дабрачынная ж акцыя. Дарагія па сабекошце атрымліваюцца. Танняя ж “аднадзёнкі” выдавецтву “Адукацыя і выхаванне” выпускаць ну сама ідэя не дазваляе.

Па ўсё бачнасці, знакавую сустрэчу ў Доме прэсы перадумовіў 16-ы чэмпіянат свету па верталётным спорце, што праходзіў 23-29 ліпеня на мінскім аэ-

радроме Баравая. Сярод гасцей ЧС у фотасправаздачах можна ўбачыць беларусаў-касманаўтаў Пятра Клімука, Алега Навіцкага. Вось і “сталі так зоркі, так усё склалася”, казалі наконт неспадзяванай сустрэчы яе ўдзельнікі.

Яшчэ за нейкі тыдзень да прэс-прэзентацыі, што праходзіла ў Прэс-цэнтры Дома прэсы, пісьменнік Уладзімір Ліпскі весела мне казаў: “Усё, Іван! Адпачынак! Еду лавіць карасёў

— і ніхто мяне цяпер не знойдзе!” А, бач ты, знайшлі й яго, аднаго з хросных бацькоў біяграфічнай кніжнай серыі “Асобы”. І красаваўся Уладзімір Сцяпанавіч без карасёў, на ганаровым месцы, у саліднай кампаніі: па левую руку — касманаўт Клімук, па правую — знакаміты мужык-селянін Скакун. Яны ж і на здымку, гістарычным ужо, так у першым радзе стаяць.

→ Стар. 6

ЧУЛІ?

Каця і матацыкл

Іван Іванаў

Мінчанка на матацыкле плануе здзейсніць кругасветнае падарожжа, старт — 18.08.2018. То адсочвайце яе праз інтэрнэт і сустракайце на маршруце, беларусы ў свеце!

Мы спадзяемся, што заўсёды разам з Кацярынай Дубаневіч будзе яе анёл-абярэжнік ды ім разам удасца зрабіць тое, што ніводзін з нашых супляменнікаў яшчэ ніколі не рабіў. Праўда, беларусы застаюцца пакуль адзінымі ў свеце, хто пешшу абышоў сваю краіну ўздоўж дзяржаўнай мяжы: вандроўка заняла 120 дзён, мела працягласць каля 2800 кіламетраў і закончылася ў жніўні 1996-га.

З планаў, якімі Кацярына падзялілася з маёй калегай Дар’яй Лабажэвіч (шукайце ў нэце яе тэкст “У кругасветку — на матацыкле”), вынікае: маршрут руху адважнай мотападарожніцы пройдзе праз Расію, Казахстан і краіны Сярэдняй Азіі. Потым Аўстралія, ЗША, Паўднёвая Амерыка й Афрыка. І праз Еўропу дадому. На ўсё Кацярына плануе выдаткаваць 500 дзён, а пераадолець ёй прыйдзецца шлях у 100 тысяч кіламетраў.

За плячымі ў Каці няма падарожны досвед. Плануе ўкласці кругасветку ў 500 дзён, ды ўсё будзе карэктавацца ў залежнасці ад абставін. Фінансавы падтрымаць праект можна, зайшоўшы на сайт падарожніцы ў нэце https://bikepost.ru/my/Moto_Katrina/, маршрут па Расіі тут: <https://vk.com/moto.katrina>

РАЗАМ

Сяброўства – з песнямі

На “Вішнёвым фэсце” ў горадзе Глыбокае, што лічыцца вішнёвай сталіцы Беларусі, гучалі песні і на латышскай мове

Мы, беларусы Даўгаўпілса, на гэтым цудоўным фэсце, можна сказаць, свае. Год ад году бачым, як прыгажэ Глыбокае, прырастае новымі тураб’ектамі, святамі дый сябрамі з розных краін. Вось і сёлета гасцявалі мы ў прыгожым райцэнтры Віцебшчыны, калі 20-21 ліпеня праходзіў там VI Міжнародны “Вішнёвы фэст”. У галоўных яго імпрэзах паўдзельнічала харавая капэла “Спадчына” Даўгаўпілскага Цэнтра беларускай культуры. Мяркую, чытачы “ГР” ведаюць: яшчэ ў 2015-м падпісана

было пагадненне аб супрацоўніцтве паміж нашым Цэнтрам беларускай культуры Даўгаўпілскай гарадской думы і аддзелам культуры, ідэалогіі ды па справах моладзі Глыбоцкага райвыканкама. І мы як партнёры штогод падмацоўваем сяброўства: добрымі песнямі, абменам досведам працы, удзелам у фэстах. Па запрашэнні сяброў на “ВФ” і прыехаў гурт “Спадчына” на чале з мастацкай кіраўніцай Янінай Юзэфовіч.

Два дні доўжыўся фэст, прывабіў смакам вішань у Глыбокае ды сардэчнасцю гаспадароў тысячы гасцей з Беларусі й замежжа. Цікавая была праграма: тэатралізаваны паказ, этнавячоркі, конкурс баяністаў, рэгістрацыя шлюбу “Вішнёвае

вяселле”... Былі яшчэ канцэрт замежных гуртоў, святочнае шэсце, урачыстае адкрыццё рэзідэнцыі Вішнёвай каралевы ды шмат чаго іншага.

У першы дзень фэсту яго ўдзельнікі сустрэліся на Цэнтральнай плошчы — там і прайшлі этнавячоркі “У вішнёвым садзе”, гаспадарамі якіх былі артысты Народнага тэатра фальклору “Цярэшка”. Яны сустрэлі нас вішнёвым пірагом, вучылі таньчыць “Лявоніху” ды іншыя беларускія танцы. Потым кожны з гуртоў — а былі там госці як з Беларусі, так і Латвіі, Расіі, Літвы, Грузіі ды Польшчы — правёў невялічкі майстар-клас па народных танцах сваіх краін. “Спадчына” з Даўгаўпілса прадставіла як латыш-

Сустракалі гасцей вішнёвымі пірагамі

скія народныя песні “Visi mani veji puta” і “Iet meitinas”, так і латышскі народны танец: “Tudalin tagadin”. Шмат пазітыўных эмоцый, радасці ды смеху было на тых уроках. Затым шчодрымі апладываментамі глядачы віталі дэфіле ўдзельніц у “вішнёвых” касцюмах. Касцюм Ліліі Воранавай з Даўгаўпілса называўся “Зімовае вішня”, быў дапоўнены капялюшыкам у тэму, а ў кубачку наша мадэль мела вішнёвыя цукеркі, якімі частавала глядачоў. → Стар. 8

І МЫ ТАМ БЫЛІ

На Славянскім на базары

Незабыўную вандроўку на знакаміты фэст у Віцебск, дзе ўлетку бываюць тысячы гасцей з розных краін, зладзілі актывісты беларускай суполкі “Сябры” з эстонскай Нарвы

Мяркую, пабываць на “Славянскім базары ў Віцебску” мараць многія беларусы за межжа. Ну а калі ёсць мары, то варта й спрыяць таму, каб яны ўвасабляліся ў жыццё. Такімі развагамі кіраваліся мы, калі пачыналі ўласны самафінансуемы (звяртаю ўвагу на гэтае важнае слова!) праект “Пазнай сваю Беларусь”. Так што цяпер спектр дзейнасці Нарвскага беларускага таварыства “Сябры” прыгожа пашырыўся: мы пачалі вазіць экскурсійныя групы на сваю гістарычную Бацькаўшчыну. Што паказваем сябрам з Эстоніі? На маршрутных картах значацца горад-герой Мінск, а таксама Барысаў — гэта горад-пабрацім Нарвы. Яшчэ наведваем Дудуткі, Мір, Нясвіж, Хатынь, Брэсцкую крэпасць-герой, Белавежскую пушчу ды тамтэйшы Маёнткаў беларускага Дзёда Мароза. Дадаем і Гродна, Аўгустоўскі канал... Гэта няпоўны пералік выдатных месцаў Бацькаўшчыны, якія наведвалі ўжо беларусы ды іншыя жыхары Нарвы — разам з актывістамі нарвскай суполкі “Сябры”.

Раней так складвалася, што не быў яшчэ ўключаны ў падарожны пералік горад Віцебск

— і мы тое сёлета ўлічылі. Па шматлікіх просьбах нарвскіх жыхароў зладзілі з 12 па 16 ліпеня паездку групы з 45 чалавек як у гэты абласны цэнтр, так і ў старажытны Полацк. Паездку спецыяльна прымеркавалі да часу правядзення “Славянскага базару ў Віцебску”: каб не проста наведваць Летні амфітэатр, але й акунуцца ў жывую плынь свята, пабачыць канцэрт з удзелам вядомых беларускіх артыстаў. І, вядома ж, вельмі хацелася паказаць сябрам летнюю, святую прыгажосць гарадоў Віцебска й Полацка. Дарэчы, для нас вельмі прыемна, што разам з намі былі й чачвёра сяброў з утворанага летась Тартускага беларускага таварыства “Спадкі”. (Спадзяемся, ужо ёсць што расказаць пра ягоную дзейнасць, актывістаў суполкі й чытачам “Голасу Радзімы”)? Калі ласка, сябры з Нарвы ды Тарту, дасылайце тэкст і якасныя здымкі — падрыхтуем публікацыю. — Рэд.)

“Славянскі базар” у многіх яшчэ асацыюецца з канцэртамі, хоць сама назва яго падказвае: гэта значна больш! Канцэрты, безумоўна, праходзяць у вялікай колькасці. Прычым для выступленняў разнастайных

калектываў, артыстаў задзейнічаны многія пляцоўкі горада — не толькі сам Летні амфітэатр. Акрамя ж канцэртаў ёсць у Віцебску шмат іншых забавак. Гасцей ды ўдзельнікаў фэсту мы сустракалі ў Музеі Шагала, у шматлікіх сувенірных крамах “Горада майстроў” — гэтае месца ўпадабалі многія. Нарвскія вандроўнікі таксама прайшліся па бясконцы гандлёвых радах, дзе прадстаўляюць вынікі працы сваіх залатых рук майстры з Віцебшчыны ды іншых рэгіёнаў Беларусі. Наведалі мы й знакамітую пачынальную (!) выстаўную залу “Духаўскі круглік”, дзе акунуліся ў гісторыю горада, а таксама “Славянскага базару ў Віцебску”.

У паўгадзіне язды ад Віцебска знаходзіцца адноўленая сядзіба “Здраўнёва”: там калісьці жыў, тварыў знакаміты мастак Ілья Рэпін. Шмат цікавага даведаліся гасці з Эстоніі пра ягонае жыццё, творчасць. Задаволілі мы й вялікае жаданне нарвцянаў: пабываць хоць на адным з канцэртаў фестывалю ў Летнім амфітэатры: гэтае грандыёзнае збудаванне, нагадаю, змяшчае 6247 глядачоў. Нам удалося трапіць на знававы, юбілейны

Нарвцяне ў Віцебску ля помніка экзатычнаму Аладзіну

вечар кампазітара Аляксандра Марозава. Цяжка нават апісаць тую пачуццё, якія перажылі мы на тым канцэрце: вельмі ўжо душэўным, кранальным, незабыўным ён атрымаўся.

Затым шлях наш ляжаў у Полацк. Як вядома, галоўная слава горада Беларусі — гэта Сафійскі сабор, што нібыта белым лебедзем узвышаецца над рэчкаю Дзвіной. Ёсць і шэраг іншых цікавых мясцін. У Полацкім дзяржуніверсітэце, напрыклад, нарвскія гасці пагутарылі з... механічнай галавой Сакрата. Хмурачы бровы й закручаныя вочы, мудрэц вельмі лаканічна даваў нам адказы на любыя задзеныя пытанні. Пабывалі мы і ў геаграфічным цэнтры Еўропы, які знаходзіцца ў Полацку, прычым тое пацверджана адпаведным сертыфікатам, які атрымаў кожны з нас. Экскурсія ў знакаміты

Спаса-Еўфрасінеўскі манастыр завяршыла наша знаёмства з Полацкам.

Дарога дадому, пад час якой мы дзяліліся уражаннямі ад наведвання Беларусі, не падалася доўгай. Самай высокай ацэнкай паездкі былі словы ўдзячнасці нарвскіх жыхароў у адрас “Сяброў”: за тое, што паказалі прыгажосць Беларусі, яе людзей, за атрыманне задавальнення. Некаторыя нават прызнаваліся, што пасля паездкі змянілі сваё ранейшае меркаванне пра яе — сталі сябрамі Беларусі. Вось гэта вельмі радуе! Бо, урэшце, дзеля таго ж і дзейнічае наша суполка, каб дапамагала раскрывацца талентам землякоў, пашыраць у Эстоніі беларускую культуру, ствараць у замежжы станоўчы імідж роднай Бацькаўшчыны.

Віктар Байкачоў,
Нарвскае беларускае таварыства “Сябры”

ТАЛЕНТЫ

Калі нават гліна спявае

Майстар-кераміст Андрэй Мяцельскі атрымаў Гран-пры на першым Міжнародным конкурсе майстроў па кераміцы і ганчарстве, што ладзіўся ў плыні “Славянскага базару ў Віцебску”

Ганчары, як і кавалі, спрадвечу на Беларусі лічыліся добрымі, светлымі чараўнікамі, здольнымі, скажам, уплываць на ўрадлівасць зямлі. Шмат і па гэты час прыслоняюцца павер’яў звязана з вырабам глінянага посуду. Кажуць: як толькі ў час лепкі благае вока гліне на посуд, то потым гаршкі ў печы Пярун паб’е. Само ж майстэрства

ганчароў, з ягонымі сакрэтамі, перадавалася ў спадчыну. І хоць майстра з Дзяржынска Андрэй Мяцельскі ў радаводзе сваім пакуль не адшукаў ганчароў, ды працавітасць у продкаў несумненна пераняў. А прадзед ягоны, Гіляры Доўнар, быў на Дзяржыншчыне-Койданаўшчыне заможным хлебарабам. Любоў да малявання, лепкі з гліны хлопцу прышчэпілі ў мастацкай школе Дзяржынска таленавітыя людзі: Наталля Ермаловіч і мастак Уладзімір Шчарбін. Андрэй закончыў і Белдзяржуніверсітэт культуры й мастацтва, дзе засвоіў поруч з ганчарствам і тэхніку вырабу габеленаў, сало-

мапляцення. Пазней вучыўся ў Інстытуце правазнаўства: дыплом юрыста мае.

Дзве вышэйшыя адукацыі! А рухаецца Андрэй па жыцці ў спрадвечнай, чароўнай плыні ганчарства. Майстар-кераміст, член праўлення Беларускага саюза майстроў народнай творчасці вядомы як у Беларусі, так і ў замежжы. Удзельнік многіх выстаў, у тым ліку ў Малдове, Францыі, Расіі, Літве. Мне Андрэй раскажаў, што першую печ-горан збудоваў яшчэ ў 1995-м, дапамог яму тады вядомы ганчар Леанід Панамарэнка — ён ужо ў Вечнасці. Другую ж печ, для вырабу чорназдымленай керамікі, Мяцельскі зрабіў у 2010-м на прысядзібным участку ў вёсцы Андрыеўшчыне пад Дзяржынскам.

Гэтым летам “Славянскі базар у Віцебску” прырос першым у ягонай гісторыі Міжнародным конкурсам майстроў па кераміцы і ганчарстве пад назвай “Гліна спявае”. Тры дні можна было назіраць тое маляўнічае дзейства, у якім паўдзельнічалі майстры як з Беларусі, так і Латвіі, Літвы, Расіі, Украіны, Эстоніі. Ушанавалі — усіх, а вось Гран-пры конкурсу атрымаў Андрэй Мяцельскі. Калі яму ўручалі высокую ўзнагароду, майстар падарыў арганізатарам фестывалю, як ён пажартаваў, “сярэднявяковыя мабільныя тэ-

Кераміка з рук гэтага майстра душу грэе

лефон”: зробленую ім вялікую, арыгінальную гліняную трубу.

У ліку ягоных рамесніцкіх прыярытэтаў цяпер на першым месцы — дымлена кераміка; на другім — музінструменты: акарыны, свістулькі, барабаны, маракасы, гліняныя флейты. Яшчэ — вошчаная кераміка. Дэкаруючы вырабы, майстар выкарыстоўвае лазу, саломку, скуру казы, лён, бяроству. Работы Андрэя Мяцельскага далёка пайшлі па свеце: ёсць у прыватных калекцыях у Расіі, Францыі, Егіпце, Кітаі, ЗША, Літве, Латвіі, Малдове ды іншых краінах. А ствараюцца яны ў згаданай ужо Андрыеўшчыне, што за 22 км ад райцэнтра. Майстар марыць: вось бы пры ажыўленай аўтамагістралі Брэст — Мінск — Масква зрабіць Дом рамэстваў! Яго керамічныя вырабы ў нацыянальным стылі, мяркую, маглі б карыстацца попыткам, іншых майстроў — таксама.

І я разумею, пра што гаворка! Такія майстэрні, дзе робяць і прадаюць кераміку, мне давалося бачыць на турмаршрутах у Балгарыі. Бліжэй да людзей — вось іх прыныцц. У такі Дом рамэстваў, дарэчы, маглі б прывозіць на майстар-класы сваіх вучняў настаўнікі: можа каму спадабаецца тое ці іншае майстэрства. Пакуль жа мой сябар Андрэй Мяцельскі працуе ў Цэнтры экатурызму “Станькава”: там у гандлёвай палатцы выстаўляе, прадае свае вырабы. Але мае надзею, што яго мары здзейсяцца.

Хобі ў Андрэя — блізкія да зямлі, прыроды: грыбы, рыбалка, пчалярства. За тымі заняткамі, казаў, і вобразы для творчасці падглядае. То я не здзіўлюся, калі з цягам часу пабачу ягонае імя і ў ганаровым спісе народных майстроў Беларусі.

Лявон Целеш,
г. Дзяржынск

Андрэя Мяцельскага ўзнагароджваюць дыпламам у Віцебску

Там, дзе чакаюць нас і любяць

Народны ансамбль беларускай песні “Купалінка” з Тальяці выступаў на вялікім міжнародным свяце “Александрыя збірае сяброў” ды іншых сцэнічных пляцоўках Беларусі

Гэтым летам удалося нам здзейсніць чарговую творчую і сяброўскую паездку ў Беларусь. Гурт “Купалінка” быў запрошаны выступіць на вялікім свяце Купалле “Александрыя збірае сяброў”, што ладзілася на Магілёўшчыне, у прыгожай мясціне ля Дняпра, і на “Фэстываль сяброў” у горад Ваўкавыск — на Гродзеншчыну. Дарэчы, у велізарным Купаллі, пра якое тут гаворка, паўдзельнічалі сёлета гурты, музыкі, салісты з васьмі краін. Усяго ж, казалі нам, на сцэнічных і тэматычных пляцоўках свята шчыравалі звыш паўтары тысячы чалавек. Во маштаб! Што радуе: і мае выхаванцы гожа глядзеліся ў тым вясылым святочным карагодзе — разам з творчымі камандамі з Беларусі, Латвіі, Літвы, Польшчы, Расіі, Украіны, Эстоніі, нават Японіі.

Спачатку, аднак, прыехаўшы ў Беларусь, мы запыніліся ў Магілёве. Потым рушылі ў аграгарадок Александрыя: 60 кіламетраў ад абласнога цэнтру. Дарэчы, Александрыя і ёсць, нагадаю, малая радзіма Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі. Вось дзе нам пашчасціла выступаць перад шматтысячнай аўдыторыяй. І мае артысты былі на вышыні, заваявалі ўдзячную публіку сваёй артыстычнасцю, запалам, душэўнасцю. На фэсце ўвогуле панавала сяброўская атмасфера: спевы, музыка, добрыя ўсмешкі людзей... Паказвалі-прадавалі свае вырабы народныя ўмельцы, шматлікія прамысловыя прадпрыемствы. Я ж, калі пабачыла родную мне эмблему Бабруйскай кандытарскай фабрыкі “Чырвоны харчавік”, то ўсіх сваіх падахвоціла да пакупак. І мы набралі столькі прысмакаў для сябе і сваіх родных у Тальяці! Зладжана працавалі з намі галоўны рэжысёр Наталля Майсеева, намесніца дырэктара абласнога метадычнага кабінета Іна Балаўнёва, спецыяліст Святлана Сярбаева, наш куратар Таццяна Баташына: усё было пад іх добрым кіраўніцтвам. Нават дождж не змог перашкодзіць святу. Там жа ў нас з’явіліся новыя творчыя кантакты — пазнаёміліся, у прыватнасці, з кіраўніком ансамбля “Белы птах”, дырэктарам Палаца культуры Мінскага трактарнага завода. Спадзяюся, мы яшчэ сустрэнемся.

Калі ўжо цягнулася, на свята прыехаў і сам Аляксандр Рыгоравіч. Але толькі ганаровыя госці занялі свае месцы (а ў мяне, дарэчы, быў 2 рад, месца 22), з неба лінуў моцны дождж. Хоць людзі й заставаліся на месцах, але толькі гадзіны праз паўтары, калі дождж перастаў, канцэрт прадолжыўся. А пасля яго быў вельмі прыгожы салют. І Прэзідэнт быў з намі разам — да самага заканчэння свята. Варта яшчэ нагадаць, што гэтак Купальскае свята штогод праходзіць у маляўнічым месцы, каля моста пры Дняпры, які злучае не толькі Александрыю і Копысь, але й дзве вобласці: Магілёўскую ды Віцебскую. Гэтае незабыўнае свята, казалі нам, ладзяць супольна Міністэрства

культуры, Магілёўскі аблвыканкам ды Шклоўскі райвыканкам. Вось бы й нам, думалася, нешта падобнае для Тальяці пераняць!

Наступным днём у Магілёве была ў нас экскурсія па горадзе, музеях. Пабачылі найцікавы помнік “Астролаг” — ля кінатэатра “Радзіма”, у самым цэнтры горада. (Там, дарэчы, і мясцовая плошча Зорак — па вуліцы Ленінскай. Сёлета ж у Памятную кнігу ганаровых грамадзян абласнога цэнтру ўнесена імя Валерыя Казакова, які ў свой час узначальваў Федэральную нацыянальна-культурную аўтаномію “Беларусы Расіі”. Мы пісалі ўжо, што паэту, пісьменніку, культурнаму й грамадскаму дзеячу Беларусі ды Расіі званне “Ганаровы грамадзянін горада Магілёва” прысвоена за значны ўклад у захаванне й развіццё гістарычна-культурнай спадчыны горада на Дняпры. Так што й ягоную імяную зорку тым, хто будзе ў Магілёве, раім паглядзець. — Рэд.)

Кожны год, як бываю ў Беларусі з сваімі юнымі сябрамі, паказваю ім Хатынь, замкі Мірскі ды Нясвіжскі, а таксама Нацыянальную бібліятэку, Дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Сёлета ж яшчэ дадаўся Гістарычны музей і Музей беларускага касцюма. Была ў нас творчая сустрэча з народным фальклорным ансамблем “Вербіца”. Падобныя кантакты

На экскурсіі ў Мірскім замку

Карыснай была й наша сустрэча з кіраўніцай Рэспубліканскага цэнтру нацыянальных культур Вольгай Антоненкай, яе намесніцай Валянцінай Грышкевіч. Нам падарылі набор кніг на беларускай мове. Мы ж распавялі пра ўражанні ад удзелу ў свяце ў Александрыі. Сустрэкліся і з Упаўнаважаным па справах рэлігіі ды нацыянальнасцяў Леанідам Гулякам, яго намеснікам Аляксандрам Сасновіч. Леанід Паўлавіч пацікавіўся: што ў нашых планах? Расказалі. Вельмі дзякавалі яму, роднай Беларусі за цудоўныя беларускія касцю-

і заслужылі падзяку мясцовай публіцы ды кіраўніцтва горада, вобласці, Міністэрства культуры. На адной сцэне ў Ваўкавыску выступалі вядомыя калектывы з Беларусі, Польшчы, Украіны, Румыніі.

У Ваўкавыску ж мы падпісалі новае Пагадненне аб супрацоўніцтве з райвыканкамам (ранейшае — у 2011-м). Старшыня Ваўкавыскага райвыканкама Міхаіл Сіцько ўручыў памятныя сувеніры ўсім удзельнікам “Купалінкі”, а кіраўнік упраўлення адукацыі Пётр Красько запрасіў нас наведацца ў дзіцячы аздараў-

адпачывае на Ваўкавышчыне. — Рэд.)

У апошні наш дзень у Ваўкавыску старшыня Краснасельскага выканкама Людміла Дзямешчык запрасіла нас у аквапарк санаторыя “Пралеска”. Раней я бывала там з іншым складам артыстаў, мы там выступалі, сустракаліся з кіраўніцтвам. Што раз нас прымаюць там вельмі гасцінна галоўны ўрач Мікалай Кухарчык, намеснік кіраўніка па ідэалагічнай працы прадпрыемства “Краснасельскбудматэрыялы” Геннадзь Найдзюк. Там, у санаторыі, вельмі прыгожая мясціна, чыстае паветра. І яшчэ нас там чакалі прыемныя сюрпрызы: салодкі стол, а таксама сувенір-ляльчэка “Пралеска”.

Увогуле паездка была плённай. “Купалінка” вярнулася ў Тальяці з дыпламамі лаўрэата “Фэстывалю сяброў” і “Александрыя збірае сяброў”. Наша Мясцовая грамадская арганізацыя “Беларуская нацыянальна-культурная аўтаномія “Нёман” гарадской акругі Тальяці”

Гурт “Купалінка” выступае пры раённым Доме рамёстваў у аграгарадку Рось

для нас — найкаштоўныя: мы наладжваем супрацоўніцтва, абменьваемся досведам працы. Маё знаёмства з кіраўніком, артыстамі “Вербіцы” пачалося з 2005 года, цяпер і мая “Купалінка” — у сяброўскім коле. Пад час нашай сустрэчы былі абыграны, з паглыбленнем у прыхаваныя сэнсы, нюансы, беларускія старадаўнія ды сучасныя песні. Аляксандр Свірскі — а ён кіраўнік мінскага гурта — высока ацаніў выканальніцкі ўзровень артыстаў з Тальяці. Асабліва ж адзначыў вакал — гэта заслуга нашага дасведчанага хормайстра Інэсы Лопаравай, а таксама даволі чыстае беларускае вымаўленне. Апошніе мне пацуць было вельмі прыемна, бо я ж сама й займаюся з “купалінцамі” беларускай мовай.

мы, у якіх гурт выступае, за кнігі, нам падараныя. Дарэчы, па Мінску мы хадзілі ў сваёй фірмай вяртатцы — нас пазнавалі. Увогуле ж пачулі велізарную колькасць падзяк ад жыхароў Беларусі: за тое, што шануем беларускую культуру, жывучы ў Расіі. Юныя артысты жывуць у Тальяці, а спяваюць на чыстай беларускай мове. Прычым нашы нават выпадковыя знаёмцы казалі й пра вакал, харэаграфію — ім усё запомнілася: бо Купалле ў Александрыі паказвалі па ўсіх беларускіх тэлеканалах.

Вандроўка наша працягнулася ў Ваўкавыску. Там праходзіла не менш цікавая і таксама грандыёзная па сваіх маштабах імпрэза: “Фэст сяброў”. Артысты “Купалінкі” ў чарговы раз паказалі сваё майстэрства, тым

ленчы лагер “Рось”. Там дзеці й падлеткі падарылі нам кветкі, вырабленыя сваімі рукамі, паказалі сваю канцэртную праграму. Мы ж спявалі песні з рэпертуару “Купалінкі”. Потым была дыскагэка: усё перазнаёміліся, нават расставацца не хацелі. Ды ўсё ж давялося. Наш гурт выступіў не толькі на галоўнай сцэне фэстывалю, але і ў прыгожых, вельмі сучасных аграгарадках Рось і Невяровічы. Выступленне гасцей з Тальяці дружна падтрымлівалі жыхары аграгарадкоў. (Як Рось жыве цяпер — можна паглядзець, пачытаць і ў інтэрнэце <http://volkovysk.by/lenta-novostey/kak-zhivet-belarus-na-primere-poselka-ross.html> Дарэчы, тэкст і здымкі размясціў жыхар горада Мурманска, які ўжо не першае летам з сям’ёй

ўшанавана Ганаровай граматай: за перамогу ў конкурсе “Адміністрацыйны рэгіён Беларусі — арганізацыя суайчыннікаў за мяжой” ад Упаўнаважанага па справах рэлігіі ды нацыянальнасцяў. Суполка “Нёман” адзначана й дыпламам РЦНК — за перамогу ў конкурсе “Культура”.

Граматы атрымалі шэраг актывістаў нашай суполкі, ад імя кіраўніцтва РЦНК падзячныя лісты прывезлі мы й парнёрам па працы ў Тальяці. “Купалінцы” адчулі дабрыню і сардэчнасць беларусаў. З сабой мы прывезлі кнігі на беларускай мове, падараныя нам. Вялікі дзякуй усім, хто нам дапамагаў!

Людміла Дзёміна,
кіраўніца суполкі “Нёман”,
мастацкая кіраўніца
гурта “Купалінка”, г. Тальяці

ВАНДРОЎКІ

Жывапіс белых дарог

Нататкі з пленэрнай гістарычна-патрыятычнай экспедыцыі “Свяшчэнныя палі Расіі ды Беларусі ў малюнках дзяцей” Растоўскага-на-Доне творчага аб’яднання “Нашчадкі. XII – XXI стагоддзе” імя асветніка Кірылы Тураўскага

Заканчэнне.

Пачатак у №26 за 31 ліпеня.

З першай часткі нататкаў (гл. “ГР”, № 26, 31 ліпеня) чытачы даведаліся пра рух па маршруце, пленэры ўдзельнікаў нашай экспедыцыі на Ігаравым полі (пры хутары Пагарэлаў у Белакалітвінскім раёне Растоўскай вобласці), на Куліковым полі (яно за 130 км ад Тулы), а таксама Барадзінскім полі (на захад ад Мажайска, Маскоўская вобласць). Далей наш аповед — пра вандроўкі, пленэры, сустрэчы ў Беларусі.

Дзень пяты. 4 ліпеня.
Гоцк, Хорастава

Ах, як добра спіцца пасля доўгай дарогі ў роднай маёй Беларусі, ды яшчэ ў вёсцы Гоцк, якая памятае маё басаногае пасляваеннае маленства! Падняліся мы, калі сонца ўжо высока было: ажно ў 11 гадзін. Звязаўся адразу ж па тэлефоне з Жытківачамі, да якіх ехаць амаль 100 кіламетраў. Якраз у Жытківачскім раёне Гомельшчыны, на ўзбярэжжы рэчкі Прыпяці, як вядома, стаіць Тураў, адзін з найстарэйшых гарадоў на тэрыторыі сучаснай Беларусі.

Там нас чакалі: была ж папярэдняя дамоўленасць. А паколькі мы аказаліся ў Партызанскім краі, то можна ж і яго, разважылі, таксама лічыць яшчэ адным свяшчэнным полем Айчыны. Таму я не прамінуў паказаць юным мастакам з Растова-на-Доне помнікі беларускім Героям Айчыны, якія здзейснілі подзвігі ў родным краі. Так у шэрагу нашых экспедыцыйных малюнкаў аказаўся партызанскі генерал, Герой Савецкага Саюза Васіль Захаравіч Корж: арганізатар і камандзір партызанскага злучэння, якое было адным з найвялікшых і знакамітых на тэрыторыі Беларусі ў Вялікую Айчынную вайну. (Падрабязней пра героя-земляка Уладзіміра Банцэвіча раскажыце ў тэксце “Волат з Палесся”. — ГР, 10.05.2018. — Рэд.) Мы пабывалі ў музеі Васіля Каржа, у вёсцы Хорастава, непадалёку ад Гоцка, зрабілі малюнак яго помніка. Як і помніка братам Івану і Міхаілу Цубам, што ў лютым 1943-га паўтарылі

Удзельнікі экспедыцыі ля знакамітага Камянецкага слупа

ў Партызанскім краі подзвіг Івана Сусаніна. І адтуль прадоўжылі рух на Жытківачы. (Дарэчы, калі жыць у рытмах сучаснасці, то варта згадаць: якраз у той вёсцы Хорастава — родавыя карані футбаліста са зборнай каманды Расіі Сяргея Ігнашэвіча, які на нядаўнім чэмпіянаце свету стаў адным з герояў матча 1/8 фіналу супраць іспанцаў. За зборную тытулаваны 38-гадовы абаронца правёў звыш 120 матчаў. Такія абаронцы — гонар і для Беларусі, якую Сяргей любіць, да таго ж тут жывуць, раскажыце журналістам, тры яго дзядзькі (родныя браты бацькі) са сваімі сем’ямі ды цётка, таксама родная, з сынам — хрэснікам Сяргея. — Рэд.)

Мы рухаліся на Тураўшчыну — я б называў яе Баянавай Зямлёй. (У рэальнасці, як вядома, зямля Баянава была ў Кіеве: пра тое сведчыць унікальны надпіс, знойдзены архітэктарамі-рэстаўратарамі ў 1960-я гады ў Полацкай Сафіі: пра тое можна пачытаць тут <https://history.wikireading.ru/249862> — Рэд.) Не выключаю, што і ў Тураўскім княстве князь Ігар папаўняў дружыну сваю для паходу на полаўцаў. У Тураве ж, як вядома, жыў, здзяйсняў подзвіг служэння Усявышняму святы Кірыла Тураўскі, якога ўшаноўваюць хрысціянскія многія краіны — падрабязней тут <http://www.jivebelarus.net/history/faces/Cyryl-of-Turaw.html> Ёсць меркаванні, што ён быў у нейкай роднасці з легендарным Баянам — так што й Тураўшчыну называць можна вобразна: зямля Баянава. Некаторыя сучасныя даследчыкі небеспаспартна схіляюцца да думкі: якраз Кірыла Тураўскі, аўтар вядомых словаў-казанняў, можа быць і аўтарам “Слова аб палку Ігаравым”. Так што й Тураўшчына ёсць свяшчэннае поле Бацькаўшчыны — у шырокім сэнсе слова.

У райвыканкаме Жытківач сустрэкаў нас начальнік аддзела ідэалагічнай работы, культуры й па справах моладзі Сяргей Агіевіч. Дапамог размясціцца пад вечар у інтэрнаце гімназіі. Мы абмеркавалі з ім як наш пленэр у

Камянецкі слуп.
Малюнак Лідзіі Мязэры

Тураве, так і ўдзел у Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай Году малой Радзімы: яе ў тры дні якраз ладзілі ФНКА “Беларусы Расіі” ды Маскоўскі дзяржуніверсітэт імя Ламаносава. Зусім выпадкова трапілі мы ў сілавое поле канферэнцыі, а паўдзельнічаць у ёй палічылі за гонар — таму й падкарэктавалі свае планы. Да таго ж хацелася бліжэй пазнаёміцца з гэтым чароўным куточкам Беларусі, яго гісторыяй, людзьмі.

Дзень шосты. 5 ліпеня. Тураў

Першай справай у гэты дзень было наведванне Тураўскага краязнаўчага музея. Нас там прыветна сустрэў яго дырэктар Дзмітры Апановіч. Спачатку правёў па экспазіцыі, затым прапанаваў аглядзець раскоп старажытнага Тураўскага храма, што на Замкавай гары. Там і зрабілі мы свае пятыя пленэрныя малюнкi са знакамітай скульптурай Кірылы Тураўскага.

Дзень сёмы. 6 ліпеня.
Перасоўная выстава.
Канферэнцыя

Яшчэ напярэдадні з вечара пачалі мы рыхтавацца да сваёй першай перасоўнай выставы: бо мы ж і самі ў экспедыцыі мастакі-перасоўнікі. Везлі з сабою шмат малюнкаў, вітражоў, мазаік і драўляных разных пано, якія побач з пленэрнымі малюнкамі планавалі выстаўіць у Мінску. То гэтую выставу й расшылі спачатку паказаць на канферэнцыі ў Тураве. Да дзвюх гадзін ночы працавалі, каб яна мела добры выгляд. І 6 ліпеня, у першы дзень працы канферэнцыі, разгарнулі выставу ў будынку Тураўскага гарвыканкама: там праходзіла міжнародная імпрэза. Мы ганарыліся, што ўсім вельмі спадабалася выстава як па якасці экспанатаў, так і па актуальнасці зместу. Вось нас і папрасілі, каб яна пераехала і ў Дом культуры вёскі Пагост, дзе канферэнцыя працавала на другі дзень.

Мы таксама двойчы выступалі на канферэнцыі з дакладам пра нашу экспедыцыю, змест якой дзіўным чынам згарманізаваўся з тэматыкай міжнароднай канферэнцыі на Тураўскай зямлі. Так мы ўпэўніліся, што выбралі актуальную тэму ды правільны курс для руху. І яшчэ запамніцца нам той рамантычны вечар над рэчкаю Прыпяццю, бо

мы там паўдзельнічалі ў вельмі маляўніча аформленым беларускім Купаллі.

Дзень восьмы. 7 ліпеня.
Пагост. Вячэра
над Прыпяццю

Дзень прайшоў па плане канферэнцыі — у вёсцы Пагост, што за тры кіламетры ад Турава. Там была разгорнута цікавая мясцовая этнавыстава, уразіў нас і канцэрт этнаграфічных гуртоў Жытківачскага раёна. У канцы дня нас гасцінна запрасілі павячэраць на беразе Прыпяці. Помніцца: фонам — вельмі жывапісны заход сонца. Неверагодна прыгожа ён адбываецца ў прасторным чыстай вады гэтай вялікай беларускай рэчкі. Мне нават захацелася ўявіць сабе нейкі таямнічы шлях добрых надзей ад Ціхага Дону да крынічнай Баянавай Прыпяці. Але ж калі з гэтай палескай рэчкі вады напіцца можна дзе хочаш, то з Дону — толькі ачышчанай. З такою, трохі сумнаю думаю, пакадаў я бераг роднай Прыпяці ў той вечар. А роднай — бо нарадзіўся я ў далёкім 1948-м у вёсцы Камень, на рэчцы Бобрык, што ўпадае ў Прыпяць. Потым дзяцінства маё прайшло на рэчцы Лань: яна таксама дачка Прыпяці. Беларускай Венецыяй называюць Турава-Пінскія мясціны, але ж на гэта хочацца гукнуць: навошта нам заморскія эпітэты, калі ёсць самы чудаўны наш — Зямля Баянава.

Дзень дзевяты. 8 ліпеня.
Родны бераг —
вёска Камень

Бывай, гасціны Тураў, бывайце, дзівосныя надпрыпяцкія ваколіцы! Мы рушылі ў бок Брэста, маючы ў планах і тую самую вёску Камень, сустрэчу з маёй раднёй па сямейнай справе. Знайшлі начлег у Мікалая Саланевіча, майго дваюрадлага дзядзькі. Юныя мае мастакі доўга, дапытліва, у тым ліку й на смак вывучалі садовую батаніку. А яна ж такая багатая! Прыкладваліся то да куста чорнай смародзіны ці парэчак, потым да вішні з малінай, яшчэ быў сакавіты белы наліў, грушы розных гатункаў. Тут жа ў дзеда і пасака свая, і нават ставок з карасямі... Пра лапушысты агарод, дзе, скажам, і морква, і часнок з дзедаў кулак, ужо й гаворкі няма. Каб абмыць смакату, юныя творцы вучыліся карыстацца палескім калодзежам з жураўлём. Зрэшты, у глыбінцы пад Пінскам сёння не ўсё так архаічна: побач з возам, плугам ды сахой дрэмле да пары, нібы той бульдог, невялікі грузавы “мэрс”, а за ім яшчэ невялікі трактарок выглядае. Ну якія экскурсаводы, скажыце, вам такую экзотыку дзе пакажуць?

Вечарам у дзедавай хаце для нас былі яшчэ пачастункі: беларускія бліны са свойскім мёдам. Месца для начлегу ўсім хапала ў тых чатырох пакоях, дзе ў кожным па ложку й канапе.

Платаўскае поле пад Мірам. Малюнак Мікіты Паяркова

“Мы – радня!” Мікалай Саланевіч і Уладзімір Банцэвіч

Добра ўсе выпаліся. На сняданак смакавалі запечаную рачную рыбу з бульбай, а ў дарогу далі нам драпікі. Запомніліся белыя вусы, добрая усмешка ды вясельны жарты дзеда Мікалая. Ён, казаў, яшчэ малады, бо яму праз тыдзень “яшчэ толькі восемдзясят гадкоў будзе”. То віншваем з юбілеем!

Дзень дзясяты. 9 ліпеня. Камянец

Цёпла развіталіся з гасцінным гаспадаром у Камені ды ўжо рухаемся на Камянец. Пасля абеду, гадзін у 16, прыбываем у горад. Намеснік старшыні райвыканкама па сацыяльных пытаннях сустракае гасцей, а ягоны калега дапамагае размесціцца ў спартыўным цэнтры: там будзе начлег. Мы яшчэ паспелі да 19 гадзін зрабіць плэнэр паблізу знакамітага Камянецкага слупа (не жаргты: XIII стагоддзе!) ці, як яго часцей называюць, Белай вежы. Там і пазнаёмліся з супрацоўніцай музея: Валянціна Васілеўна якраз жыве непадалёку ад спартцэнтра. Дык вечарам яна баршча дамашняга ды чаю з пампушкамі нам прынесла. Вось якія ў Камянцы людзі сардэчныя!

Дзень адзінаццаты. 10 ліпеня. Брэсцкая крэпасць-герой

З самага ранку пабывалі ў вёсцы Камянюкі, што на ўскрайку Белавежскай пушчы, можна сказаць — у яе моцным энергетычным полі. Паглядзелі музей Прыроды. Затым вярнуліся ў Камянец, дзе Валянціна Васілеўна для нас арганізавала экскурсію ў музей “Белая вежа”.

Затым рухаемся ў Брэст: у нас у планах плэнэр у Брэсцкай крэпасці-герой. Сцішанасць, хваляванне я прыкмеціў на тварах, у вачах сваіх вучняў. Яны тут упершыню. А ваенная музыка з вядомым заклікам “Вставай, страна огромная...”, калі праходзілі праз сімвалічны праём-уваход Звязды, адгуквалася ў нашых целах дзесьці між лапатак, пранізвала як токам да саміх пяткаў нашы істоты. Руіны Цытадэлі, велічны Помнік салдату, высокі сталёны штых, што пранізвае неба з серабрыста-ружовымі правячэрнімі аблокамі... Усё тут адбіваецца ў сэрцы заклінаннем: помні! Малявалі вялізны помнік, чырвонаармейца з каскай, які паўзе да вады (помнік “Смага”), Холмскай вароты са шматлікімі сляда-

мі ад снарадаў і куль. Мне ж было прыемна ўсведамляць: сплываецца даніна памяці юных растаўчан героям Брэсцкай крэпасці, здзяйсняецца тое, што мы задумалі, ладзячы экспедыцыю. Адладжваецца духоўная повязь слаўных нашых продкаў з “Нашчадкамі”...

У ліпені яшчэ доўгія на Бацькаўшчыне вечары. І адразу пасля плэнэру мы рушылі ў дарогу, а глыбокім вечарам прыехалі ў мястэчка Мір: гэта Карэліцкі раён Гродзенскай вобласці. Добра, што яшчэ працавала прадуктовая крама, дзе амаль перад закрыццём у 22 гадзіны паспелі мы прыкупіць штосьці да вячэры. Заначавалі ў невялічкім гатэльчыку “Мір”, дзе знайшліся месцы: нам у гэты дзень яўна шанцавала. Можна, і Белая вежа, і Крэпасць-герой дапамагалі нам у тым нейкімі сваімі таемнымі белымі сіламі.

Дзень дванадцаты. 11 ліпеня. Мір. Платаўскае поле

Падхапіліся раненька: трэба ж правесці рэкагнасыроўку, заняць выгадныя мастацкія пазіцыі для далейшых дзеянняў. Я сваім юным калегам ужо тлумачыў, што маю тры педагагічныя адукацыі. З іх апошнім быў педуніверсітэт, перад ім — жывапісна-педагагічная, а самая першая ў мяне была ваенна-педагагічная: школа сяржантаў. І ўвесь той досвед ад мяне, казаў, вам будзе вельмі карысны, асабліва ў такой няпростай экспедыцыі, як наша. Бо трэба ж паспець па дарожнай карце ўсюды! Увогуле

для мастака не толькі пэндзлі, палатно ды фарбы маюць сэнс, але ж і самаарганізацыя.

У першую чаргу, абавязкова, трэба была Платаўскае поле намалываць, паколькі мы з Растова-на-Доне. А поле — пад Мірам — тое, дзе данскія казакі атамана Платава далі самы першы ў вайне 1812 года бой Напалеонаўскім вайскам. Прычым паспяховы, бо панеслі страты, чыгтаў я ў некаторых крыніцах, карпусы уланаў, якія ваявалі ў складзе французскай арміі. Гэты малонак рабіў Мікіта Паяркаў.

Ну а дзяўчынкам я даручыў Мірскі замак маляваць, бо яны яшчэ з вечара, як мы пад’ехалі да яго, наперабой прасілі пра тое: велічны будынак ім вельмі спадабаўся. Размясціўшы мастакоў “па мастацкіх пазіцыях”, я ўзяў партрэт атамана Данскога казацкага войска, генерала ад кавалерыі Мацвея Іванавіча Платава і пайшоў да кіраўніцтва Замкавага комплексу. Мяне сустрэла загадчыца аддзела ўліку і захавання музейных фондаў Алена Дзяніс. Я расказаў пра нашу экспедыцыю, што мы прывезлі, каб падарыць у замкавы музей, мазаічны партрэт атамана Платава. Наш падарунак усім супрацоўнікам прышоўся даспадобы. Далей мы падпісалі належныя дарчыя дакументы. А нас у знак удзячнасці потым, пасля плэнэру, ласкава запрасілі на вялікую экскурсію па замку. Было вельмі цікава.

Так завяршылася ў Міры плэнэрная частка нашай экспедыцыі. У гэты ж дзень мы рушылі ў Мінск, дзе ў Нацыянальным музеі гісторыі Беларусі планавалі зрабіць выставу. Выгузілі нашы экспанаты, дамовіліся з кіраўніцтвам, як правядзем заўтра яе адкрыццё, прэзентацыю.

З Мінска паехалі ў дачны пасёлак Хадакова: гэта кіламетраў 13 ад Мінскай калыцавой аўтадарогі па Брэсцкай трасе, дзе нам сябры паабяцалі сустрэчу з

цікавым чалавекам і прытулак на дзве апошнія ночы ў Беларусі. Нам, сапраўды, пашанцавала, бо патрапілі на лецішча мастака-дызайнера, вітражыста, журналіста, гасціннага Уладзіміра Цвіркі. Як потым аказалася, жывучы ў вёсцы Возерскае, ён вучыўся ў васьмігодцы за два з гакам кіламетры ў вёсцы Сімакова Карэліцкага раёна: якраз там і малявалі мы Платаўскае поле. Вось які цесны свет! Але ж найяркія ўспаміны пра гаспадардаў нам самабытны, унікальны свет яго дома-музея, які пабудаваў, любоўна зладзіў-сбраў гэты мастак і філосаф. Уразіў, скажам, ягоны дзеючы ветрачок, найменшы ў Беларусі. Усяго ж у музеі тым, казаў, каля 13 тысяч экспанатаў: даўнія прадметы гаспадарчай дзейнасці, кні-

лега, дырэктар мінскай Дзіцячай мастацкай школы №1 імя Віталія Цвіркі. Які, дарэчы, потым і запрасіў нас папіць чаю: будынак школы непадалёк ад музея. На прэзентацыі мы падарылі музею мазаічны вобраз Кірылы Тураўскага. Ды яшчэ Мінскаму гарвыканкаму для падмацавання пабрацімскіх сувязяў Растова-на-Доне з Мінскам перадалі 5 вітражоў з відамі абодвух гарадоў. А дырэктар музея Павел Сапоцька, якому мы вельмі ўдзячны за падтрымку нашага праекта, падарыў нам унікальную кніжную калекцыю.

Падводзім вынікі экспедыцыі

Апошнім днём на тэрыторыі Беларусі ў нас было 13 ліпеня. Мы ўшанавалі памяць ахвяраў фашызму Мінутай маўчання ля

Мастак Андрэй Адамчык частуе гасцей

гі, гадзіннікі, музінструменты... Ёсць і ўнікальныя вітражы, якія нас захапілі ды зачаравалі. Нізкі паклон Уладзіміру Андрэевічу за тую незабыўную два дні, якія мы пражылі ў ягонай творчай майстэрні-музеі.

Дзень трынаццаты. 12 ліпеня. Выстава ў Гістарычным музеі

Дзень быў для нас важны. Святочны. Бо адкрывалася наша выстава “Свяшчэнныя палі Расіі ды Беларусі ў малюнках дзяцей”. У Нацыянальным гістарычным музеі Беларусі мы выставілі творы юных мастакоў з Растоўскага-на-Доне творчага аб’яднання “Нашчадкі. XII — XI стагоддзе” імя беларускага асветніка Кірылы Тураўскага.

Прэзентацыя выставы пачалася ў 15 гадзін. Удзельнікаў віншавалі, узнагароджвалі прадстаўнікі музея, а таксама Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур — яго дырэктарка Вольга Антоненка і кіраўнік метадычнага аддзела Алег Лозка. Добрыя словы казаў нам Андрэй Адамчык — ка-

вечнага агню на Мемарыяле ў Хатыні. Адтуль экспедыцыя ўзяла курс дамоў. Ехалі хутка, і ўсе паспяхова вярнуліся ў Растоў-на-Доне 14 ліпеня.

Цяпер мы парадкуем, сістэматызуем сабраныя матэрыялы, малюнкi, раздаем інтэрв’ю. У прыватнасці, пра нашу экспедыцыю напісала растоўская рэгіянальная газета “Молот”, працяжваюць інтэрвэ да яе іншыя выданні. Я рыхтую каталог экспедыцыі, у які ўвойдуць усе матэрыялы: ад увекавечання памяці пра Кірылу Тураўскага на Растоўшчыне, уключаючы й публікацыі ў газете “Голас Радзімы”. А 8 верасня, у дзень Кулікоўскай бітвы, мяркуем адкрыць выставу “Свяшчэнныя палі Расіі ды Беларусі ў малюнках дзяцей” у сваім школьным музеі.

Калі казаць каротка, то асноўныя вынікі экспедыцыі такія: мы сабралі для музея, што месціцца ў 112-й растоўскай школе, зямлю з розных свяшчэнных палёў Расіі ды Беларусі, багаты фотаматэрыял, які будзем выкарыстоўваць і ў працы гуртка “Абразок”. Прывезлі даследчыя матэрыялы, кнігі, розныя рэчы для музея. Вельмі важна, што на гэты раз мы завялі новыя знаёмствы ды ўмацавалі ранейшыя з кіраўнікамі, супрацоўнікамі розных музеяў і ўстаноў па маршруце экспедыцыі. Вядома ж, напрацаваны ўнікальны мастацкі матэрыял для першага каталога “Свяшчэнныя палі Расіі ды Беларусі ў малюнках дзяцей”. Мы марым і надалей асвойваць, глыбей вывучаць адкрытыя нам новы экскурсійны маршрут, што праходзіць па тэрыторыі дзвюх братніх краін — Расіі ды Беларусі.

Уладзімір Банцэвіч, кіраўнік экспедыцыі, старшыня Саюза беларусаў Дона, сябар Саюза мастакоў Расіі

На выставе ў Гістарычным музеі

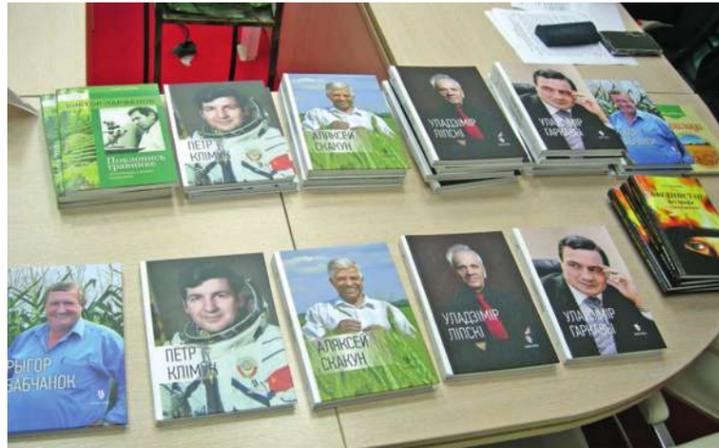
Здымак на памяць у Мінску ля Гістарычнага музея

Так сышліся Асобы

Заканчэнне. Пачатак на стар 1.

Такім чынам, хоць і раней прайшлі прэзентацыі кніг серыі “Асобы”, ды ўпершыню разам сабраліся іх героі — вучоныя, аграрыі, касманаўты, пісьменнік і нават савецкі разведчык-беларус. Траіх мы ўжо ведаем: гэта пісьменнік і грамадскі дзеяч Уладзімір Ліпскі, першы беларускі касманаўт, двойчы Герой Савецкага Саюза, генерал-палкоўнік авіяцыі Пётр Клімук і доктар эканамічных навук, член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Аляксей Скакун. Апошні “вывеў у лодзі” аграападарку “Астрамечава”. Помніцца, я там гасцяваў, з калегай у газету “Чырвоная змена” на пачатку 80-х зрабілі паласу “Цаліна за ваколіцай”, калі там ішлі перамены. Маладажоны ў брычцы, ключы ад новых кватэр маладым спецыялістам — ягоны падыход да людзей: па-сялянску мудры, але й прагматычны.

Гаварылі пра сябе ўсе асобы патроху. Акадэмік-біёлаг Віктар Парфёнаў падзяліўся нават назіраннямі, калі ж гэта, улічваючы сёлетнюю спёку, пойдучь грыбы. Выказаў меркаванне пра серыю: ствараць такія кнігі вельмі важна. Бо калі піша літаратар кнігу мастацкую, то ён хоць крышачку, але ж нешта й выдумляе. А тут аўтары й складальнікі запісвалі рэальныя размовы, праўдзівыя ўспаміны. Яны ж маглі й параіцца з героямі, нешта ўдакладніць. Дарэчы, кнігаю “Парфёнов. Поклонись травинке. Экспедиции в жизнь академика” Уладзіміра Ліпскага і Віктара Парфёнава (удвух значацца ў каталогах аўтарамі) у 2014-м і пачыналася была серыя. Раней (2009) выйшла дакументальная аповесць “Пакланіся травинцы: экспедыцыі ў жыццё акадэміка Парфёнава” Уладзіміра Ліпскага. Дарэчы, ацаніце жанр: экспедыцыя ў жыццё! Шчыра захапляюся знаходкаю! Трохі ведаючы май-

Кнігі з серыі “Асобы”

стра, не сумняваюся: гэта з яго жадання шырэй, харашэй расказаць свету пра знакамітых землякоў і нараджалася новая серыя. Бо, скажам, яго аповесць “Мужык” выйшла ж кнігаю раней (2011). Але мужык-акадэмік Аляксей Скакун і на самай справе такая Асоба, што цалкам заслужана ў 2017-м выйшла й кніга пісьменніка ў серыі “Асобы” пад назвай “Аляксей Скакун: жыццё і працоўны подзвіг”.

Мікалай Супрановіч як ініцыятар і заснавальнік серыі, дырэктар выдавецтва “Адукацыя і выхаванне”, аддаў належнае на прэс-прэзентацыі Уладзіміру Ліпскаму, сябру старэйшаму, таксама заснавальніку. Пісьменніку прысвечана й серыйная кніга “Уладзімір Ліпскі: жыццё і творчасць” (2015, укладальніца Анастасія Радзікевіч). “Мы хацелі, каб “Асобы” раскавалі не проста пра чалавека, які знайшоў сваю справу й добра яе робіць, але пра асобу, якая разважае пра сябе, наша прызначэнне ў свеце, пра служэнне роднай зямлі”, — дзяліў-

ся Мікалай Аляксандравіч думкамі. Ён лічыць, што серыя кніг стане своеасаблівай гісторыяй навішага часу Беларусі, расказанай — праз лёсы людзей, якія ў многім яе й вызначалі.

Згадаем яшчэ тры кнігі серыі, героі якіх таксама былі, выступалі на прэс-прэзентацыі. Кніга “Рыгор Бабчанок: жыццё і служэнне зямлі” (2017) уключае аповесць Уладзіміра Ліпскага “Бабчанкова асалода” і вершы самога старшыні саўгаса “Камуніст” Ельскага раёна, сябра Саюза пісьменнікаў Беларусі. Выданне “Пётр Клімук: жыццё і подзвіг касманаўта” (2017, выйшла да 75-годдзя героя, укладальнікі Мікалай Панасюк і Уладзімір Ліпскі). Апошняя пакуль у серыі — кніга “Уладзімір Гаркавы: жыццё і лёс разведчыка” (2018, укладальнік Мікалай Супрановіч). Спадзяемся, будзе й працяг! А зрабіць бы яшчэ кнігі серыі ў мультымедычным фармаце, казаў я на прэс-прэзентацыі нібы ад імя беларусаў замежжа, даступнымі праз інтэрнэт: іх тады ўвесь свет прачытае.

Уладзімір Гаркавы дае аўтограф

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Надзейны чалавек з Брэста

Доўгі час Барыс Брук, які сустрэў сваё 85-годдзе, служыў у сістэме Галоўнага разведвальнага ўпраўлення (ГРУ) Міністэрства абароны СССР. Цяпер жа ён узначальвае савет Брэсцкага абласнога клуба нацыянальных культур “Садружнасць”.

Барыс Брук хоць і нарадзіўся 85 гадоў таму ў Маскве, аднак мае родавыя карані ў мястэчку Любавічы, на беларускай этнічнай тэрыторыі Аршаншчыны. (У Любавічах — цяпер гэта Руднянскі раён Смаленскай вобласці — паўстала новая рэлігійная плынь у іудаізме пад назвай хабад (хабад-любавіч, любавіцкі хасідызм. — Рэд.). Там нарадзіўся яго бацька, Мендэль Майсеевіч. Пэўна, тое абумовіла паважлівае стаўленне бацькі й сына да яўрэйскай рэлігіі. Юбіляр згадвае, як пасля смерці дзеда яны з бацькам ездзілі ў Любавічы. Хоць бацька й служыў палітработнікам, аднак на стале ў яго заўсёды ляжаў малітоўнік на іўрышце: “І пакуль мог, ён ездзіў у Маскву, у сінагогу. У дзяцінстве вадзіў мяне... Часам мільгае карціна: уваход у сінагогу, запаленыя лямпы ў выглядзе свечак, бацька падводзіць мяне да рабіна...”

І Барыс Мендэлевіч не цураўся свайго яўрэйства ні ў школе, ні ў ваенным вучылішчы, ні ў ваеннай ВНУ, ні ў месцах шматгадовай ваеннай службы,

якая пачалася ў 1952 годзе. Асноўны ж час ягонай службы прыпаў на сістэму Галоўнага разведвальнага ўпраўлення (ГРУ) Мінабароны СССР. Ён, дарэчы, заспеў пару, якая доўжылася амаль чвэрць стагоддзя, калі ГРУ ўзначальваў ураджэнец Брэста генерал арміі Пётр Іванавіч Івашуцін. Барыс Мендэлевіч пасля сыходу ў адстаўку ў званні палкоўніка стала жыць у горадзе над Бугам.

Ветэран Узброеных Сіл СССР некалькі гадоў быў у Брэсце дырэктарам фізкультурна-аздраўленчага комплексу. (У нэце знаходзім: пасля выхату ў адстаўку ён кіраваў і працай Паста № 1 у Мемарыяльным комплексе “Брэсцкая крэпасць-герой. — Рэд.) Пасля ж актыўна ўключыўся ў грамадскую дзейнасць. Яму, дарэчы, многае ўдалося на пасадзе старшыні праўлення Брэсцкай яўрэйскай абшчыны “Брыск”. У прыватнасці, у Брэсце дзякуючы яго намаганням 13 гадоў таму была ўстаноўлена мемарыяльная дошка на былым будынку яўрэйскай гімназіі, у якой вучыўся будучы лаўрэат Нобелеўскай прэміі Менахем Бегін, адкрыты музей “Яўрэі Брэста”, выяўлены раней невядомыя месцы расстрэлу яўрэйў гітлераўцамі... Актыўны суполкі дапамагаюць састарэлым, праводзяць шэраг цікавых культурных мерапрыемстваў.

Цяпер у юбіляра ёсць і новая пасада: ён узначальвае савет Брэсцкага абласнога клуба нацыянальных культур

“Садружнасць”. Барыс Брук расказаў мне, што ўжо ўсталяваны выдатныя працоўныя стасункі з актывістамі шэрагу суполак: гэта Украінскі педагагічны саюз “Берагіня”, “Польска мацеж школьна” (грамадскае аб’яднанне “Polska Macierz Szkolna” было адроджана ў Беларусі 3 снежня 1995 года. Згодна са статутам суполкі, асноўная мэта яе актывістаў — гэта “... распаўсюд у Беларусі адукацыі на польскай мове ў нацыянальным, хрысціянскім і грамадзянскім духу...”). Аб’яднанне ўжо мае свае гарадскія аддзелы ў Брэсце, Мінску, Пінску, Слоніме, Вілейцы, раённыя аддзелы ў Валожыне й Браславе. — Рэд.), Брэсцкае гарадское грамадска-этнаграфічнае аб’яднанне “Каралінка”, абласное аддзяленне Міжнароднага кангрэсу азербайджанскіх абшчын, абласное аддзяленне суполкі “Русское общество”, Брэсцкая іўдзейская рэлігійная абшчына. Па лініі Брэсцкага абласнога клуба нацыянальных культур “Садружнасць” штогод праводзіцца шэраг розных мерапрыемстваў, а Барыс Мендэлевіч, маючы багаты жыццёвы досвед, актыўна дапамагае іх арганізатарам.

Гэты чалавек з цікавай біяграфіяй знаходзіць час і для працы з моладдзю: яго часта запрашаюць на такія мерапрыемствы, сустрэчы. Да таго ж Барыс Брук пастаянна бярэ ўдзел у працы Беларускага саюза афіцэраў. А яшчэ юбіляр многім

КНИЖНАЯ ПАЛІЦА
“Лірычны поўдзень”
Расціслава Бензярука

Алесь Карлюкевіч

Пісьменнік з Берасцейшчыны Расціслаў Бензярук стварыў унікальны па змесце партрэт літаратурнага жыцця ў адным з раёнаў вобласці: Жабінкаўскім

Кніга “Лірычны поўдзень” мае падзагалавак: “З вытокаў “Плыні” — аб’яднання творчых людзей пры газеце “Сельская праўда”. Расповед пра паўвекавую гісторыю літаб’яднання так насычаны фактамі, мастацкімі дэталіямі, сведчаннямі пра розных людзей ды творы, што атрамалася энцыклапедыя літаратурнага, культурнага жыцця краю. Праз старонкі кнігі праходзяць пазты, прэзікі, якія пакінулі след у жыцці Жабінкі, ваколіц. Сяро іх і пэ-э, перакладчык Васіль Сахарчук. Дарэчы, сёлета яму споўнілася б 65 гадоў... Пражыў параўнальна няшмат, але паспеў пакінуць выразны след — выдаў некалькі зборнікаў вершаў, тры кнігі перакладаў з балгарскай мовы. І здолеў падтрымаць шмат каго з мясцовых паэтаў. У першую чаргу — таленавітага творцу з пакрычастым лёсам Васіля Гадульку.

Кніга Расціслава Бензярука — добры прыклад стварэння літаратурна-краязнаўчага партрэта краю. Яе можна лічыць узорам для напісання на мясцовым матэрыяле адметных гістарычна-літаратурных, літаратурна-краязнаўчых прац. Выданне, мяркуючы, трапіць у школы не толькі Жабінкі й раёна, але і ўвогуле ў розныя асветніцкія ўстановы Берасцейшчыны, Беларусі.

Хацелася б, каб такую руплівую працу пісьменніка Расціслава Бензярука заўважыў і Саюз пісьменнікаў Беларусі, адзначыўшы яе на высокім узроўні.

Барыс Брук

браслаўчанам паказвае прыклад таго, як важна весці здаровы лад жыцця. Звычайна ж яго раница пачынаецца з зарадкі, плавання. І аздараўленчыя магчымасці лазні юбіляр таксама выдатна выкарыстоўвае. Помніцца, яшчэ некалькі гадоў таму ён рэгулярна гуляў у валебол.

І, нарэшце, Барыс Мендэлевіч — любімы бацька і дзядуля. Сям’я, прызнаецца, для яго заўсёды была трывалым тылам — і цяпер такою застаецца.

Міхаіл Стралец,
доктар гістарычных навук, прафесар.
г. Брэст

Сяброўства – з песнямі

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Потым адправіліся мы на бераг возера Кагальскае (гэта прадаўня назва возера Глыбокае, якое ў свой час і дало назву гораду): там было ўрачыстае адкрыццё рэзідэнцыі Вішнёвай каралевы. Па форме той палац нагадвае кветку вішні, а пяць пакояў — нібы яе пялёсткі. Побач жа ўстаноўлены два каваныя дрэвы. На адным у выглядзе вішань бачым гербы гарадоў-пабрацімаў Глыбокага, на другім — сцягі краін-удзельніц фесту. Поблізу рэзідэнцыі таксама й бюст агранома, селекцыянера Баяслава Лапыра, з садоў якога паступова салодкая зімаўстойлівая вішня рассялілася на Глыбоччыне. У пасадцы вішнёвага саду паўдзельнічалі й прадстаўнікі Латвіі, бо ў Глыбокага ж ёсць у суседняй краіне горад-пабрацім Віляны. Завершыўся ж першы фестывальны адкрыццёвы жэст — «У коле сяброў».

Суботні дзень «ВФ» пачаўся ўрачыстым шэсцем ад помніка Вішні на Цэнтральную плошчу. Вішнёва каралева ехала ў карэце. Гасці фесту, жыхары горада ў суправаджэнні барабаншчыц, флаганосцаў ішлі да галоўнай сцэны свята. На ёй прайшла цырымонія адкрыцця фесту, святочны канцэрт. Адкрываючы «Вішнёвы фест», старшыня Віцебскага аблсавета дэпутатаў Уладзімір Цярэньчыў заўважыў, што фест у Глыбокім з'яўляецца прарыўным і бліскучым: у 2013-м ён узнік як рэгіянальны, а вось ужо й атрымаў статус міжнароднага.

На гала-канцэрте «Вішнёвае суквецце дружбы» гурт «Спад-

Беларусы з Даўгаўпілса на адкрыцці фестывалю Вішнёвай каралевы

чына» выканаў тры песні: латышскую «Seit ir Latvija», беларускія «Ночка цёмная» і «Берагах белых буслоў». Колькі незабытых уражанняў у артыстаў! «Мы спявалі на вялікай сцэне, а ўнізе — цэлая плошча з глядачамі! — з радасцю згадвае Яніна Юзэфовіч. — Адчувалі радаснае хваляванне, адказнасць, гонар за Латвію, дзе мы жывём і як беларусы замежжа прадстаўляем яе на фестывале ў роднай Беларусі. Калі спявалі латышскую песню, то падпявала ўся дэлегацыя з Латвіі. А беларускія выклікалі слёзы на вачах у многіх людзей. З Глыбокага мы прывезлі цудоўныя ўспаміны, паветра Бацькаўшчыны, досвед выступлення на міжнародным узроўні, новыя песні ў наш рэпертуар».

«Вішнёвы фест» быў багатым на сардэчныя сустрэчы, шчырыя эмоцыі. Гама нацыянальных касцюмаў, песень, танцаў, музыкі яднала ў Глыбокім прадстаўнікоў розных народаў

Лілія Воранава ў касцюме «Зімовая вішня»

і краін — пад знакам творчасці й мастацтва. Пра тое казаў на імпрэзе закрыцця фесту мэр Глыбокага Алег Морхат, уручаючы яго ўдзельнікам дыпламы й сувеніры. І хоць фест-праграма была вельмі насычанай, ды артысты гурта «Спадчына» паспелі прайсціся па вялікім рамес-

ным кірмашы, прадэгуставаць беларускія нацыянальныя стравы й пачастункі з вішні на падворках сельсаветаў Глыбоцкага раёна. Дарэчы, два дні фесту ў крамах Глыбокага не прадавалі алкагольныя напоі: «сухі закон» у пару свята. Яшчэ мы знаёміліся з мясцінам горада, рабілі

фотасесіі ды збіралі розныя ўражання.

Горад Глыбокае, што адзначаў нядаўна 600-годдзе, трывала заваяваў тытул вішнёвай сталіцы Беларусі, да таго ж горад на пяці азёрах называюць беларускай Венецыяй. Ён працягвае здзіўляць беларусаў і гасцей краіны. Анідзе больш, напрыклад, не сустрэнеш гэтэўкі бюстаў знакамітых землякоў, як на алеі ў Глыбокім. Там нарадзіліся знакаміты авіяканструктар Павел Сухі (самалёты маркі СУ — гэта з яго канструктарскага бюро), заснавальнік нацыянальнай школы геаграфічнага прафесара Юры Сабалеўскага, там жывіў гісторык Вацлаў Ластоўскі, будаваў храмы мецэнат Юзэф Корсак, пісаў карціны мастак-этнограф Язэп Драздовіч, ставіў спектаклі пачынальнік беларускага тэатра Ігнат Буйніцкі, працаваў пісьменнік і журналіст Тадэвуш Далэнга-Мастовіч, вучыўся «бацька сучаснага іўрыту» Элізэзер Бэн-Іехуда. А на мясцовых могілках выявілася даўняе сямейнае пахаванне яшчэ нейкага Фердынанда Мюнхгаўзена. Глыбокаччаны вераць: ён мае роднасны сувязі з тым самым, сапраўдным баронам. Цалкам магчыма, што Мюнхгаўзен і быў у Глыбокім, бо ёсць жа й гісторыя пра стральбу вішнёвай костачкай у лоб высакароднаму аленю. Карацей, у Глыбокім усталявалі помнік Мюнхгаўзену! А спіс вядомых землякоў пастаянна папаўняецца. Напрыклад, спявак-удзельнік Еўрабачання-2017 Арцём Лук'яненка з гурта Naviband — родам з Глыбокага, там жывуць яго бацькі.

Наша дэлегацыя пакідала гасцінны Вішнёвы горад пад песні вядомага ансамбля «Беларусы» і святочны феерверк. Да сустрэчы ў наступным годзе!

Жанна Раманоўская,
кіраўніца Даўгаўпілскага
Цэнтра беларускай культуры

З ДАЛЁКІХ ДАРОГ

Пад зоркамі Ташкента

Паэт, празаік з Беларусі
Ганад Чарказян вярнуўся
з паездкі ва Узбекістан

У Ташкенце 7–8 жніўня праходзіла Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Аktуальныя пытанні па вывучэнні, прапагандзе ўзбекскай класічнай і сучаснай літаратуры на міжнародным узроўні». Сярод яе ўдзельнікаў быў і паэт, празаік з Беларусі Ганад Чарказян.

Уражаннямі ад ташкенцкіх сустрэч пісьменнік дзеліцца з чытачамі «Голасу Радзімы».

— Ганад Бадрыевіч, у Ташкенце, мусіць, пачатак жніўня выдаўся яшчэ болей гарачым, чым звычайна? Гэта я мяркую па жніўняўскай спякоце ў Беларусі...

— Так, вельмі гарача там: нязвычайна для мяне нават, чалавека, які вырастаў на Каўказе, у Арменіі. Ды ратавалі вячэрняя прахалода, ценя ад дрэваў. Ташкент цяпер — вельмі зялёны горад.

— Удалося паблукнаць па ім? Можна прайшліся вы тымі сцежкамі, якімі ў час Вялікай Айчыннай вайны хадзіў па сталіцы Узбекістана народны пясняр Беларусі Якуб Колас?

— На жаль, мала што адкрыў я для сябе ў горадзе, акрамя гасціннасці ўзбе-

каў, узбекскіх літаратараў, Саюза пісьменнікаў гэтай цёплай і таварыскай у стаўленні да Беларусі краіны. Быў жа я ў Ташкенце ўсяго два дні. Пасля адзін дзень канферэнцыі праходзіў у Самаркандзе — вось там я палюбаваўся старадаўняй архітэктурай. Уражання — самыя лепшыя ад знаёмства з помнікамі даўніны. Дарэчы, я ж і будаўнік са стажам, таму мова старажытных доўлідаў мне не чужая. Быў я ў вялікім захапленні ад майстэрства рамеснікаў, будаўнікоў мінулых стагоддзяў. Абавязкова напішу пра сустрэчу з Самаркандам верш, накіду пэўныя пазней зрабіць.

— Да чаго яшчэ ў душы вашай абудзіўся інтарэс, што пасля паездкі, мяркуючы, знойдзе адлюстраванне ў новых творах?

— Хацелася б расказаць пра вуліцу Якуба Коласа ў Ташкенце. Ведаю, што да візіта Прэзідэнта нашай краіны, які будзе ў хуткім часе, узбекі рыхтуюць і ўсталяванне ў горадзе і бюста Якуба Коласа. Прыемна, што пра нашага Песняра памятаюць у Ташкенце. Дарэчы, з Узбекістанам звязаны таксама й лёсы іншых беларускіх літаратараў. У час Вялікай Айчыннай вайны ў Ташкенце жылі, працавалі Эдзі Агняцвет, Міхась Мо-

дэль. На многія дзесяцігоддзі звязалі сваё жыццё з Узбекістанам крытыкі, літаратуразнаўцы, паэты, перакладчыкі Аркадзь Мардвілка, Сцяпан Ліхадзіеўскі. Можна, як кажуць, пакапаць і яшчэ — пацягне, падаецца мне, на грунтоўную манаграфію пра беларуска-ўзбекскія літаратурныя сувязі.

— Будзем спадзявацца, што з часам яна й з'явіцца...

— Я рады, што канферэнцыю, у якой прымаў удзел і выступаў з дакладам, вятала наша беларускае Міністэрства інфармацыі. Дарэчы, ужо ў дні работы аўтарытэтная пісьменніцкага й навуковага форуму гэтак прывітанне было надрукавана ў некаторых газетах Узбекістана.

— З кім давялося пазнаёміцца ў час працы канферэнцыі?

— Найперш, вядома, з узбекскімі пісьменнікамі. Шмат хто з іх, а ў першую чаргу народны пісьменнік Узбекістана Мухамад Алі, згадаў свае ранейшыя стасункі з беларускімі літаратарамі. У прыватнасці, з народным паэтам Беларусі Рыгорам Барадуліным. Рады, што пазнаёміўся з пісьменнікамі з Карэі — Інгам Енгам О, Таджыкістана — Нізомам Касімам, Індыі — Шахідам Таслемам... Была ў мяне карысная

Ганад Чарказян у Ташкенце

гутарка з старшыняю Саюза пісьменнікаў Узбекістана Сіражыдзінам Сійідам. Ён сказаў, у прыватнасці, што запрошаны на Дзень беларускага пісьменства ў Іванава. (Раённы цэнтр у Брэсцкай вобласці, да 1940 года — Янаў. І цяпер чыгуначная станцыя там, на лініі Брэст-Пінск, мае назву Янаў-Палескі. Сталіцай сёлета, юбілейнага, дваццаць пятага ўжо Дня беларускага пісьменства горад будзе 2 верасня. Святкаванне пройдзе ў тэматычнай плыні Года малой радзімы. — Рэд.). Мой паважаны калега, дарэчы, паабяцаў абавязкова прыехаць у Беларусь. Аглядаючы ў думках вынікі вандровкі, магу меркаваць: сустрэчы з узбекскімі калегамі, тэма ўражанняў, што я атрымаў у Ташкенце, паспрыяюць пашырэнню, паглыбленню беларуска-ўзбекскіх літаратурных сувязяў у цяперашнім часе.

Гутарыў Сяргей Шычко

Чытайце газету ў інтэрнэце на партале vziasda.by

Падпіска на газету «Голас Радзімы» будзе адкрыта ў Беларусі на 2019 год

© «Голас Радзімы», 2018

Заснавальнік:
Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова
«Выдавецкі дом «Звязда»
Галоўны рэдактар
Іван ЖДАНОВІЧ

Адрас рэдакцыі:
220013, Мінск, вул.
Б. Хмяльніцкага, 10-а. Пакой 907.
E-mail: glas_radziimy@tut.by
Тэлефон: +375-17-287-19-19

Рэдакцыйнае пасведчанне №61.
Выдадзена 16.07.2018 года
Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

Выдавец:
Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова
«Выдавецкі дом «Звязда».
Дырэктар – галоўны рэдактар
Павел Якаўлевіч СУХАРУКАЎ.

Аб'ём выдання: 2 друк. арк.
Падпісана да друку: 15.08.2018 г.
Наклад 352 экз.
Заказ –
Выходзіць 2 разы на месяц

Месяца друкавання:
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства
«БудМедыяПраект». ЛП №02330/71 ад 23.01.2014.
Вул. Веры Харужай, 13/61. 220123 Мінск,
Рэспубліка Беларусь

Рукпісы прымаюцца толькі ў электронным выглядзе, не вяртаюцца і не рэвізуюцца. Пазіцыя рэдакцыі ды аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», могуць не супадаць